

Колекция фасул (*phaseolus vulgaris*) с разнообразен географски произход – обект на нова научна работа в ИРГР – Садово

Автор(и): ас. Вълко Нешев, ИРГР "К. Малков" – гр. Садово, Селскостопанска академия

Дата: 11.06.2024 Брой: 6/2024

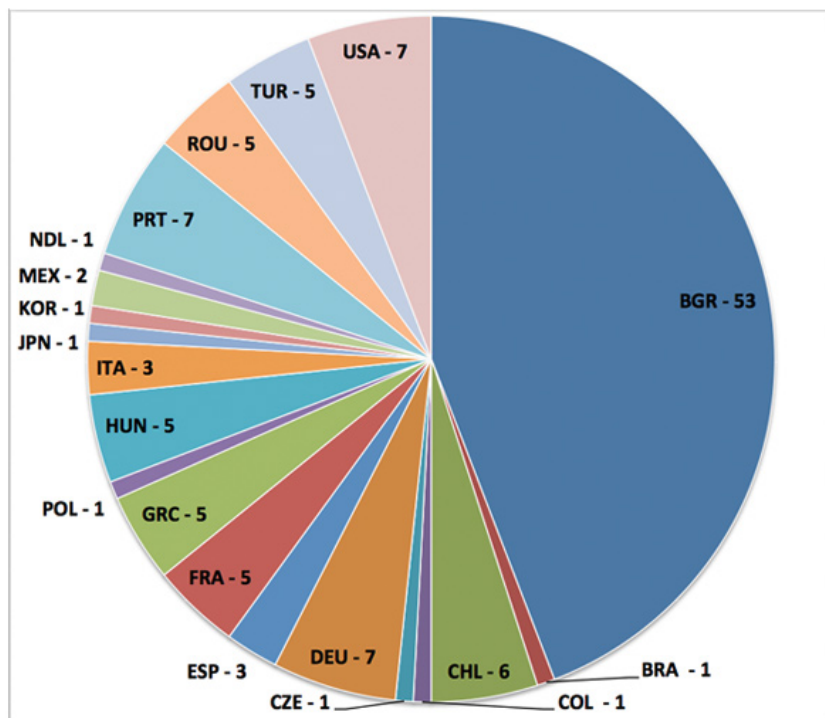

Фасулът е традиционна зърнено-бобова култура, която заема солиден дял в изхранване на населението предвид неговите високи биологични и стопански качества.

Фасулът участва активно в сеитбообръщенията, като обогатява почвата с азот и е отличен предшественик за всички полски култури.

Фасулът произхожда от Азия и тропичните области на Америка, но в наши дни е широко разпространен в Европа.

През месец април в опитното поле на ИРГР-Садово е заложен сравнителен полски опит за проучване на биологични, морфологични и стопански признаци на колекция от 120 образци фасул с разнообразен географски произход (фиг. 1). При подготовката на графиката са използвани кодовете на държавите по ФАО.

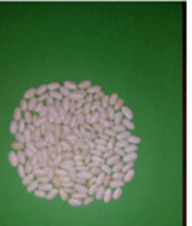
Фиг. 1. Произход на образците *Ph. vulgaris*, включени в проучването

Снимки на сп. РЗ, направени на 29 май 2024 г. по време на открития „Ден на фермера“ в ИРГР-Садово

Подбрани са образци от генофонда, съхранен в семенната генбанка в Садово. Направеният литературен преглед в началото на експеримента поставя хипотезата, че местните и традиционни сортове, които са 53 образци (44% от извадката) се характеризират с голямо разнообразие по отношение на хабитус, форма, оцветяване и биологично съдържание на семената. Интродуцираните образци заемат дял от 56% и произхождат от следните континенти: Северна Америка, Южна Америка, Азия, като най-много са от Европа (43 обр.). От Северна Америка са подбрани девет образци, от Южна Америка – осем, а от Азия – два. Повечето от образците са извадени от дългосрочно съхранение в генбанката или са от работната колекция на Института. За изследването са получени по заявка чрез международен безвалутен обмен и пет образци от генбанката в гр. Сучава, Румъния. Местните образци, които са включени в проучването са подбрани от различни области в страната – от планински, полупланински и равнинни райони. Сред тях са и четири образци от експедиция, проведена от ас. Вълко Нешев през 2024 г. в с. Каравелово, общ. Карлово, обл. Пловдив (снимки 1, 2, 3 и 4).

			
Сн. 1. Местен традиционен сорт „Богдански“	Сн. 2. Кат. № C4E0002, Европейски номер 2024-PHS-VU-7, местен сорт фасул „Едното зърно“	Сн. 3. Кат. № C4E0003, Европейски номер 2024-PHS-VU-8, местен сорт шарен фасул	Сн. 4. Кат. № C4E0004, Европейски номер 2024-PHS-VU-9, местен сорт шарен фасул

Колекцията е с пълна паспортна характеристика, описана по дескриптора на FAO/Bioversity. Образците, включени в опита са увивни и неувивни форми. Оценката на колекцията следва дескрипторите на UPOV и IBPGR за *Phaseolus vulgaris* L. Ще бъдат отчетени фенофазите на развитие, като се отбелязват датите на поникване, цъфтеж, бобобразуване, узряване, важни морфологични признаци, както и чувствителността към икономически важни болести и неприятели. За биометричните данни ще се измерват по 20 растения от всеки образец. Извеждането на опита и

оценката на образците се извършва под ръководството на научните ръководители. Данните ще бъдат организирани в електронна база данни, което ще позволи статистическа обработка. Опитът ще се извежда в периода 2024-2026 г. и ще послужи за написване на докторска дисертация.

Изказвам своята благодарност на Директорката на ИРГР-Садово доц. д-р Катя Узунджалиева, на научните ми ръководители проф. д-р Цветелина Стоилова и доц. д-р Николая Велчева, и на всички колеги, които по един или друг начин ме подкрепят в началото на кариерното ми развитие като млад учен. Приветливата творческа среда в колектива и подкрепата от учени с доказан опит в областта на растителните генетични ресурси мотивира желанието ми за научноизследователска работа.

ВИЗИТКА

Вълко Стоянов Нешев е назначен като асистент в Отдел „Растителни генетични ресурси“ към ИРГР „К. Малков“ от м. февруари 2024 г. Темата, по която младият учен работи е „Оценка на генетичното разнообразие в колекция фасул (*Ph. vulgaris*) за повишаване на достъпа до биологичния потенциал на съхранения генофонд при културата“.

Ас. Вълко Нешев е завършил магистърска и бакалавърска степен в Агрономическия Факултет към Аграрен Университет – Пловдив. Преди да започне да се занимава с наука е работил във фирма край Пловдив за оранжерийно и полско зеленчукопроизводство, където се е запознал със съвременни технологии за отглеждане на продукция с високо качество. Ас. Вълко Нешев познава технологията на производство на култури като зелен фасул, зеле, краставици, патладжани, пипер, домати и листни зеленчуци. Проявява интерес към иновативни практики, свързани с предизвикателства като климатичните промени. Екологичните подходи, щадящи природата, са обект на неговия интерес още от студентските години. Опазването на растителното биоразнообразие е негова кауза. Обича растенията и земята, не се страхува от работата на полето и смята, че науката ще открие пред него нови хоризонти за развитие.